

Προς

ΡΑΕ

Πειραιώς 132,

11854 Αθήνα

Υπόψη: κ. Προέδρου, Δρος Ν. Μπουλαξή

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση της πρότασης της ΡΑΕ για τον βασικό σχεδιασμό του Μηχανισμού Αποζημίωσης Επάρκειας Ισχύος (ΜΑΕΙ) στο Ελληνικό Διασυνδεδεμένο Ηλεκτρικό Σύστημα

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 397

Αθήνα, 16.09.2016

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Με δεδομένη την κρισιμότητα της ασφαλούς κι απρόσκοπτης λειτουργίας ενός αξιόπιστου, σύγχρονου, περιβαλλοντικά φιλικού και οικονομικά αποδοτικού ηλεκτρικού συστήματος στη χώρας μας, εκφράζουμε την έντονη ανησυχία μας για το σχέδιο που έχει τεθεί σε διαβούλευση, καθώς εκτιμούμε ότι τυχόν εφαρμογή του μπορεί να οδηγήσει σε μία σειρά από κινδύνους για το εγχώριο ηλεκτρικό σύστημα. Επιπλέον, μας προβληματίζει ιδιαίτερα η μη συμβατότητα πολλών εκ των προβλέψεων του σχεδίου με την ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική και νομοθεσία, γεγονός που μπορεί να έχει ως συνέπεια τη μακροχρόνια εμπλοκή στις συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που θα ακολουθήσουν την κοινοποίηση οποιουδήποτε σχεδίου.

Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώνουμε με έκπληξη ότι το εν λόγω σχέδιο, παρόλο που επισημαίνει την ανάγκη εξασφάλισης ευέλικτης ισχύος, αγνοεί παντελώς αυτό το κομμάτι κατά την κατάρτιση του μηχανισμού, παραγνωρίζοντας τις προκλήσεις που δημιουργεί στην ευστάθεια του ηλεκτρικού συστήματος η συνεχώς αυξανόμενη διείσδυση των κυμαινόμενων ΑΠΕ. Επιπλέον, δεν λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες του ελληνικού ηλεκτρικού συστήματος για ευέλικτη ισχύ, όπως αυτές έχουν αποτυπωθεί ήδη από την προηγούμενη μελέτη επάρκειας το φθινόπωρο του 2014, και ήδη προσφάτως έχουν αναγνωρισθεί κι επιβεβαιωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δια της αποφάσεώς της για τον Μεταβατικό Μηχανισμό Αποζημίωσης Ευελιξίας (ΜΜΑΕ). Κατά συνέπεια, πιστεύουμε ότι σε περίπτωση που το παρόν σχέδιο δεν τροποποιηθεί ουσιαστικά, ώστε κατ' ελάχιστον να συμπεριλάβει και τη στόχευση του ισχύοντος ΜΜΑΕ, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και οι συναρμόδιοι φορείς, θα βρεθούν στη δυσάρεστη θέση να έχουν αναλάβει την ευθύνη να εμπλακεί η χώρα σε ένα νέο κύκλο πολύμηνων διαπραγματεύσεων με αμφίβολη έκβαση, με δεδομένη την αναμφισβήτητη

ανάγκη για διασφάλιση κυρίως ευέλικτης ισχύος και τους κινδύνους που ενέχει για την ασφάλεια εφοδιασμού η απουσία μηχανισμών αγοράς που να την διασφαλίζουν.

Ως εκ τούτου, επί του προτεινόμενου από την Αρχή σας Μηχανισμού Αποζημίωσης Επάρκειας Ισχύος, ο Σύνδεσμός μας καταθέτει τα εξής σχόλια ανά ενότητα του υπό διαβούλευση κειμένου:

1) Αναγκαιότητα Μηχανισμού για τη Διασφάλιση Ισχύος και Ευέλικτης Ισχύος

- Όπως καταγράφεται τόσο στο κείμενο των Κατευθυντήριων Γραμμών (ΚΓ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κρατική ενίσχυση στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας 2014-2020 (2014/C 200/01), όσο και στην πρόσφατη (Απρίλιος 2016) ενδιάμεση έκθεση της τομεακής έρευνας της Επιτροπής για τους μηχανισμούς αποζημίωσης ισχύος, όσο και στην πρόσφατη (Ιούλιος 2016) μεσοπρόθεσμη μελέτη επάρκειας ισχύος MAF 2016 του ENTSO-E, αλλά και σε πλήθος άλλων μελετών και εκθέσεων διεθνών οργανισμών, η πρόνοια για την εξασφάλιση επαρκούς ισχύος πρέπει να στοχεύει τόσο στην κλασική κάλυψη των αιχμών ζήτησης (περιορισμένος αριθμός ωρών ετησίως) όσο και στην καθημερινή κάλυψη της κυμαινόμενης παραγωγής των στοχαστικών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) δηλ. φ/β, αιολικών, κλπ. Αυτό το τελευταίο χαρακτηρίζεται ως μακροχρόνια ευελιξία του Συστήματος, εξαρτάται από τη μακροχρόνια διαθεσιμότητα ευέλικτων πηγών ισχύος και είναι το νεότερο (και πιθανώς από δω και στο εξής κρισιμότερο) στοιχείο για να εκτιμηθεί η επάρκεια ισχύος ενός Ηλεκτρικού Συστήματος.
- Έχοντας αυτά υπόψη είναι προφανές ότι ο προτεινόμενος MAEI θα πρέπει να λειτουργήσει ως μια, σε ευρύτερο πιθανώς πλαίσιο, συνέχεια του ισχύοντος Μεταβατικού Μηχανισμού Αποζημίωσης Ευελιξίας (MMAE) με σταθερή πάντα στόχευση την εξασφάλιση επαρκούς ισχύος και την εμπέδωση της ασφάλειας εφοδιασμού στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού. Αντ' αυτού όμως παρατηρούμε ότι ο ισχύων MMAE και ο προτεινόμενος MAEI αποτελούν δύο μέτρα που στοχεύουν σε διαφορετικές κατευθύνσεις. Δεν είναι μάλιστα καθόλου εμφανές πώς ο προτεινόμενος MAEI θα επιλύσει το υπαρκτό θέμα αναγκών ευελιξίας του Συστήματος.
- Το ζήτημα της ανάγκης για κάλυψη της ευελιξίας είναι ζήτημα που αναλύθηκε ενδελεχώς και αναγνωρίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πολύ πρόσφατα (Μάρτιο 2016), ως ενυπάρχον στην ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, και για το λόγο τούτο η Επιτροπή ενέκρινε το κοινοποιηθέν μέτρο του μεταβατικού μηχανισμού αποζημίωσης για τις υπηρεσίες ευελιξίας ως συμβατό με την εσωτερική αγορά (απόφαση EC 1791/2016, εφεξής η Απόφαση), επιτρέποντας τη δημιουργία λογαριασμού για την αποζημίωση όσων προσφέρουν την υπηρεσία ευελιξίας (βλ. ιδίως σελ. 19 παρ. 65 -67 της Απόφασης). Καθώς η ανάγκη για μακροχρόνια εξασφάλιση ευέλικτης ισχύος στο ελληνικό Σύστημα θα αυξάνεται, προκειμένου ο σχεδιασμός του προτεινόμενου MAEI να ανταποκρίνεται πράγματι στο σκοπό της διασφάλισης της μακροχρόνιας επάρκειας ισχύος του Συστήματος, απαιτείται να λαμβάνεται πρόνοια και για αυτές τις ανάγκες ευελιξίας. Μάλιστα η αυξημένη ανάγκη για ευελιξία αποτυπώνεται και στο ίδιο το υπό διαβούλευση κείμενο (σελ. 4). Συνεπώς, προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι, ενώ η Αρχή σας διαπιστώνει την ανάγκη για ευέλικτη ισχύ,

εντούτοις, προτείνει έναν μηχανισμό ο οποίος επιδιώκει να θεραπεύσει αποκλειστικά και μόνο το ζήτημα της κλασικής επάρκειας ισχύος για την κάλυψη των αιχμών ζήτησης.

- Η παντελής έλλειψη πρόβλεψης για τη διασφάλιση της επάρκειας ευέλικτης δυναμικότητας στο μέλλον είναι ακόμη πιο προβληματική στο μέτρο που το πρόβλημα μακροχρόνιας κάλυψης της ευελιξίας στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού έχει αναγνωριστεί και αντιμετωπίζεται ήδη με τον ΜΜΑΕ, ο οποίος θεσπίστηκε για μεταβατικό χρονικό διάστημα, μέχρι το σχεδιασμό και την υιοθέτηση αντίστοιχου μόνιμου μηχανισμού ο οποίος θα αντιμετωπίζει το ίδιο ζήτημα της επάρκειας ευελιξίας. Πρέπει να τονιστεί ότι, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Απόφασή της διέγνωσε ότι το μέτρο της ευελιξίας εξυπηρετεί το κοινό συμφέρον στο πλαίσιο της Ένωσης και είναι απαραίτητο** (βλ. σελ. 20 παρ. 72 της Απόφασης). Δεδομένου ότι μέσα σε ένα έτος, δεν προκύπτει ότι θα συντελεστούν μείζονες αλλαγές στο Ηλεκτρικό Σύστημα, οι οποίες να μην είχαν ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή κατά την έκδοση της Απόφασής της, δεν δικαιολογείται η κατάργηση της πρόβλεψης περί μηχανισμού διασφάλισης της μακροχρόνιας επάρκειας ευελιξίας και στο πλαίσιο του μόνιμου ΜΑΕΙ, ο οποίος θα βασίζεται σε μηχανισμούς αγοράς.
- Όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στην αγορά ενέργειας στις οποίες αναφέρεται το κείμενο αποτελεί κοινό τόπο ότι αυτές θα πρέπει να υλοποιηθούν το συντομότερο δυνατό ώστε να αποκαλύπτεται, σε κάθε χρονικό επίπεδο, η πραγματική αξία της ενέργειας και, κατά συνέπεια, να μειωθεί η παραμένουσα αναγκαιότητα για ανάκτηση εσόδων μέσω του μηχανισμού αποζημίωσης ισχύος/ευελιξίας. Όμως στο κείμενο η Αρχή σας παραλείπει να αναφερθεί στην ιδιαίτερα αναγκαία μεταρρύθμιση του καθορισμού της πραγματικής διαθεσιμότητας ισχύος των υδροηλεκτρικών σε ημερήσια βάση. Η μεταρρύθμιση αυτή θα πρέπει να θεραπεύσει το οξύ πρόβλημα της πάγιας δήλωσης εκ μέρους της ΔΕΗ, ως ιδιοκτήτη των Υ/Η, της πλήρους καθαρής ισχύος τους ως συνεχώς διαθέσιμης ισχύος ως εάν ήταν απεριόριστη η χωρητικότητα των ταμιευτήρων και μπορούσε σε κάθε στιγμή να παράγεται υδροηλεκτρική ενέργεια που αντιστοιχεί στη μέγιστη καθαρή ισχύ. Η πρακτική αυτή όμως, σε συνδυασμό με την υποβολή προσφορών εκ μέρους των Υ/Η ελάχιστα υψηλότερων από το κόστος της ακριβότερης θερμικής μονάδας, έχει σημαντική επίπτωση στην προκύπτουσα ΟΤΣ, δηλαδή οδηγεί στην δημιουργία ενός de facto άνω ορίου για την ΟΤΣ. Θεωρούμε ότι αυτό το ζήτημα είναι κρίσιμότερο από τον προσδιορισμό των «υποχρεωτικών νερών» και θα πρέπει να επιλυθεί το ταχύτερο δυνατό.

2) Μελέτη Επάρκειας

- Στο κείμενο της διαβούλευσης αναφέρεται ότι ο ΑΔΜΗΕ εκπόνησε τη μελέτη επάρκειας για την περίοδο 2017-2023 χωρίς να λάβει υπόψη τις ανάγκες του Συστήματος για ευελιξία επειδή αναμένει την αποκρυστάλλωση από τον ENTSO-E της αντίστοιχης μεθοδολογίας. Όμως Ο ENTSO-E στη μεσοπρόθεσμη μελέτη επάρκειας ΜΑΕ 2016 (για την περίοδο ως το 2025) εξετάζει συστηματικά, για πρώτη φορά, και το ζήτημα της ευελιξίας του Συστήματος μοντελοποιώντας τις κυμαινόμενες ΑΠΕ σε ωριαία βάση κι εφαρμόζοντας πιθανοτική μέθοδο για την εκτίμηση επάρκειας ισχύος. Ο ίδιος ο ENTSO-

Ε θέτοντας σε διαβούλευση αυτή τη μελέτη καλεί για προτάσεις που θα βελτιώσουν την μεθοδολογία εκτίμησης της επάρκειας ισχύος. Αυτό σημαίνει ότι είναι σε εξέλιξη η διαδικασία βελτίωσης αυτής της μεθοδολογίας. Αυτό όμως δεν εμποδίζει τον ENTSO-E από το να συμπεριλαμβάνει ήδη στις μελέτες επάρκειας το ζήτημα της ευελιξίας. Ο ΑΔΜΗΕ, σε σύγκριση με τον ENTSO-E, είναι πιο προχωρημένος στο ζήτημα της εκτίμησης επάρκειας ευελιξίας καθώς ήδη από το 2014 έχει γίνει αντίστοιχη μελέτη για λογαριασμό του από ΑΠΘ και ΕΜΠ. Τη μελέτη αυτή μπορεί ο ΑΔΜΗΕ να επικαιροποιήσει χωρίς να χρειάζεται να αναμένει την αποκρυστάλλωση της μεθοδολογίας του ENTSO-E για την ευελιξία αφού αυτή πιθανώς θα είναι μια μακροχρόνια και σταδιακή διαδικασία εξέλιξης της αντίστοιχης μεθοδολογίας. Άλλωστε είναι σύνηθες οι τοπικοί Διαχειριστές, όπως ο ΑΔΜΗΕ, να εκπονούν μελέτες που είναι πιο λεπτομερείς και πιο προηγμένες από αυτές του ENTSOE και με τον τρόπο αυτό, στο πλαίσιο των συλλογικών οργάνων του ENTSO-E, αναβαθμίζουν και τις τεχνικές και μεθοδολογίες και του ίδιου του ENTSO-E.

- Μη λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του Συστήματος για ευελιξία, η μελέτη επάρκειας δεν αντικατοπτρίζει τις πλήρεις ανάγκες του Συστήματος και γι' αυτό το λόγο μόνο εν μέρει μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τον σχεδιασμό ενός ορθού ΜΑΕΙ. Πιο συγκεκριμένα, η σημασία των ελλείψεων της μελέτης επάρκειας, όσον αφορά στην ευελιξία, σχετικά με τη λήψη αποφάσεων για τον μόνιμο ΜΑΕΙ είναι προφανής: αν η μελέτη για τις ανάγκες ευελιξίας καταδείξει (όπως έκανε η προηγούμενη μελέτη επάρκειας) ότι το διογκούμενο πρόβλημα τα επόμενα χρόνια συνδέεται κυρίως με την κάλυψη των αναγκών ευελιξίας τότε θα ήταν λανθασμένη στόχευση η διάθεση των περιορισμένων πόρων του ΜΑΕΙ αποκλειστικά για τη συμβατική επάρκεια ισχύος, πράγμα που κάνει η παρούσα πρόταση, ενώ αντίθετα οι πόροι αυτοί θα έπρεπε να διατεθούν κατά προτεραιότητα για την διασφάλιση επαρκούς ποσότητας ευέλικτης ισχύος.
- Ανεξάρτητα από τις παραπάνω επισημάνσεις, όσον αφορά στο κείμενο της μελέτης επάρκειας του ΑΔΜΗΕ για το διάστημα 2017-2023, πρέπει να σημειωθούν τα εξής:
 - a. Η σύγχρονη προσέγγιση της ανάλυσης επάρκειας δεν αρκείται στην κάλυψη των αιχμών φορτίου, αλλά εξετάζει τρεις ακόμα περιπτώσεις: την κάλυψη του ταχέως αυξανόμενου φορτίου, την κάλυψη του ταχέως μειούμενου φορτίου και την κάλυψη των χρονικών στιγμών με κίνδυνο υπερ-παραγωγής από θερμικές μονάδες. Η μελέτη έχει πλήρως αγνοήσει τις τρεις αυτές περιπτώσεις κινδύνων για την αξιοπιστία του συστήματος. Έτσι η μελέτη πλήρως αγνοεί ζητήματα ευελιξίας και τις πιθανότητες αστοχίας λόγω μη επαρκούς ευελιξίας.
 - b. Η ζήτηση της Κρήτης θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ήδη από το 2021 καθώς η ΡΑΕ έχει ζητήσει από τον ΑΔΜΗΕ να τροποποιήσει το ΔΠΑ του ΕΣΜΗΕ και να εξασφαλίσει ότι το 2021 θα έχουν ολοκληρωθεί τόσο η διασύνδεση Πελοπόννησος-Κρήτη όσο και η διασύνδεση Αττική-Κρήτη.
 - c. Ο τρόπος με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη η συμβολή των διασυνδέσεων στο πλαίσιο της μελέτης, δηλαδή μέσω μιας θερμικής μονάδας 500 MW με 95% διαθεσιμότητα, πιθανώς αδυνατεί να αποτυπώσει τη δυναμική συμπεριφορά που έχει ο προσδιορισμός της καθαρής ικανότητας μεταφοράς (NTC) των διασυνδέσεων ιδιαίτερα σε περιόδους υψηλής ζήτησης στις αγορές της ΝΑ και

Κεντρικής Ευρώπης αλλά και σε ώρες μεγάλης διακύμανσης στην παραγωγή των ΑΠΕ στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη.

- d. Το κριτήριο αξιοπιστίας που θέτει ο ΑΔΜΗΕ είναι $LOLE < 2,4h$ ετησίως ενώ ο ENTSO-E στη μελέτη του MAF 2016 χρησιμοποιεί ως κριτήριο το $LOLE < 1h$ ετησίως.
- e. Είναι θετικό το γεγονός ότι στη μελέτη του ΑΔΜΗΕ υπάρχει σενάριο που εξετάζει τις επιπτώσεις στην επάρκεια ισχύος από την απόσυρση, για οικονομικούς λόγους, 2 μονάδων συνδυασμένου κύκλου. Το ζήτημα της εκπόνησης μελετών επάρκειας λαμβάνοντας υπόψη τη διαθεσιμότητα ή μη μονάδων για οικονομικούς λόγους έχει τεθεί ήδη σε ευρωπαϊκό επίπεδο και είναι από τα κύρια σημεία στα οποία ζητάει να βρει λύση ο ENTSO-E στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης για την MAF 2016.
- f. Ο συντελεστής φορτίου την τελευταία τριετία δεν είναι σταθερός. Η αιχμή αυξάνεται με σημαντικά υψηλότερο ρυθμό από ό,τι η ζήτηση.
- g. Εξ όσων γνωρίζουμε, είναι εξαιρετικά αμφίβολο ότι το 2017 θα λειτουργήσει ο υδροηλεκτρικός σταθμός στη Μεσοχώρα.
- h. Η μονάδα της Μεγαλόπολης 5 έχει συνολική ισχύ 800 MW (κι όχι 400+800 MW όπως μπορεί να ερμηνευθεί ο πίνακας 4.10).
- i. Στον πίνακα 6.1 στην καθαρή ισχύ των θερμικών μονάδων περιλαμβάνονται μέχρι και το 2020 οι μονάδες των ΑΗΣ Καρδιάς και Αμυνταίου παρόλο που η ίδια η μελέτη επάρκειας υιοθετεί την υπόθεση ότι οι μονάδες αυτές θα λειτουργούν μόνο κατά τους χειμερινούς μήνες.
- j. Οι παραπάνω παρατηρήσεις θα πρέπει ασφαλώς να ληφθούν υπόψη και κατά την πιθανή επικαιροποίηση της μελέτης για την επάρκεια ευέλικτης ισχύος.

3) Εισαγωγή Μηχανισμού

- Όσον αφορά τον προτεινόμενο ΜΑΕΙ θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι αυτός πληροί τα κριτήρια της αναγκαιότητας και της καταλληλότητας που θέτουν οι Κατευθυντήριες Γραμμές. Συγκεκριμένα, **θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι, το μέτρο αυτό είναι το κατάλληλο, αναγκαίο και αναλογικό και εξυπηρετεί συγκεκριμένο στόχο κοινού ενδιαφέροντος σεβόμενο και τον εν γένει ευρωπαϊκό στόχο της μείωσης των εκπομπών CO₂ και της μείωσης της εξάρτησης από τον άνθρακα (low carbon).** Υπάρχουν δε και εξατομικευμένες κατευθυντήριες γραμμές για την περίπτωση ενισχύσεων για μέτρα επάρκειας παραγωγής που θα πρέπει να ακολουθούνται, προκειμένου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να κάνει αποδεκτή την κρατική ενίσχυση (βλ. ΚΓ, κεφάλαιο 3.9.).
- Η αναγκαιότητα του μέτρου για την ευελιξία, όπως άλλωστε και η εν γένει συμβατότητά του με την εσωτερική αγορά, έχει ήδη γίνει δεκτή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συνεπώς ο προτεινόμενος ΜΑΕΙ ως, εν μέρει ή συνολικά, στρατηγικής στόχευσης συνέχεια του λειτουργούντος ΜΜΑΕ, **θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη και την ανάγκη για διασφάλιση επαρκούς ευέλικτης ισχύος,** και να δίνει προτεραιότητα στις μονάδες παραγωγής που θα μπορούν ταυτόχρονα να εγγυώνται αφενός την επάρκεια ισχύος στις αιχμές ζήτησης και αφετέρου την απαιτούμενη ευελιξία (δηλαδή στις μονάδες φυσικού αερίου, υδροηλεκτρικά και ΣΗΘΥΑ πέραν της ενταγμένης σε καθεστώς

ενίσχυσης ποσότητας). Το γεγονός ότι ο ΜΜΑΕ αποτελεί θεμιτό κίνητρο για τη συνέχιση της λειτουργίας των μονάδων φυσικών αερίου, οι οποίες δεν ανακτούν από την αγορά το πάγιο λειτουργικό κόστος και ορισμένες φορές ούτε το μεταβλητό κόστος τους έχει ήδη γίνει αποδεκτό από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (βλ. σελ. 21 παρ. 83-84 της Απόφασης).

- Προβληματισμός προκύπτει από το προτεινόμενο ΜΑΕΙ και ως προς την πραγματική ύπαρξη αναγκαιότητας να δοθεί κίνητρο στις λιγνιτικές μονάδες προκειμένου αυτές να παρέχουν διαθεσιμότητα ισχύος. Τέτοια αναγκαιότητα δεν θεμελιώνεται στο υπό διαβούλευση κείμενο. Εάν τελικά επαναβεβαιωθεί ότι το ζήτημα επάρκειας κυρίως επικεντρώνεται στο θέμα διασφάλισης ευέλικτης ισχύος τότε η εφαρμογή ενός γενικευμένου μηχανισμού αποζημίωσης ισχύος όλων των κατανεμόμενων μονάδων, προκειμένου μέσω αυτού να δοθούν κίνητρα στις ευέλικτες μονάδες, θα είναι δύσκολο να αιτιολογηθεί ως αναγκαίο μέτρο. Άλλωστε η αναφορά του υπό διαβούλευση κειμένου σε επισφαλή παραμονή των συμβατικών μονάδων στο Σύστημα προφανώς αναφέρεται σε μονάδες φυσικού αερίου, καθώς κάτι ανάλογο δεν έχει ως τώρα τεκμηριωθεί από τα οικονομικά αποτελέσματα των λιγνιτικών μονάδων.

4) Ορισμός Προϊόντος

- Σε συνέχεια όσων αναφέραμε ήδη, θεωρούμε ότι κύριο προϊόν του ΜΑΕΙ θα έπρεπε να είναι η διαθεσιμότητα ευέλικτης ισχύος ενώ η γενικευμένη διαθεσιμότητα ισχύος θα μπορούσε να λειτουργήσει ως συμπληρωματικό προϊόν.
- Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή των Δικαιωμάτων Αξιοπιστίας (reliability options) ως βασικού προϊόντος για τον ΜΑΕΙ μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά εμπόδια στην έγκριση του μέτρου αυτού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό θα γίνει ιδίως εάν τα Δικαιώματα Αξιοπιστίας συνδυάζονται με σχετικά χαμηλές τιμές άσκησης (strike price) τους. Ο λόγος είναι ότι σε μια τέτοια περίπτωση οι πάροχοι ισχύος ουσιαστικά θα έχουν πολύ περιορισμένη δυνατότητα ανάκτησης εσόδων μέσω της αγοράς ενέργειας και συνεπώς θα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα έσοδα από τον μηχανισμό ισχύος. Κάτι τέτοιο όμως είναι ευθέως αντίθετο με την υποστηριζόμενη από την ΕΕ πολιτική, αναφορικά με τους μηχανισμούς αποζημίωσης ισχύος, ότι δηλαδή οι παραγωγοί (και οι άλλοι πάροχοι ισχύος) θα πρέπει πρωτίστως να στοχεύουν στην ανάκτηση των απαραίτητων εσόδων μέσω των αγορών ενέργειας (σε όλα τα χρονικά επίπεδα) και οι μηχανισμοί ισχύος να λειτουργούν απλώς συμπληρωματικά για την ανάκτηση των απαραίτητων προς την κάλυψη των παγίων αναγκών εσόδων. Άλλωστε και το σύνολο των μεταρρυθμίσεων στην χονδρεμπορική αγορά που εφαρμόζει ήδη η ΡΑΕ αποσκοπεί στην αυξημένη δυνατότητα για αποκάλυψη της πραγματικής αξίας της ενέργειας σε κάθε χρονική στιγμή. Η εφαρμογή όμως των Δικαιωμάτων Αξιοπιστίας σε συνδυασμό με χαμηλή τιμή άσκησης τους ουσιαστικά ακυρώνει τις όποιες βελτιώσεις στην αγορά ενέργειας μπορούν να επιφέρουν αυτές οι μεταρρυθμίσεις. Εάν μάλιστα η προκύπτουσα από τις δημοπρασίες τιμή των Δικαιωμάτων Αξιοπιστίας, πιθανώς λόγω παραμέτρων σχεδιασμού, δεν είναι αρκετή ώστε, σε συνδυασμό με τα περιορισμένα έσοδα από την αγορά ενέργειας, να καλυφθούν οι πάγιες δαπάνες των παρόχων ισχύος τότε ούτε ο στόχος της διασφάλισης επαρκούς ισχύος θα επιτυγχάνεται.

- Επίσης είναι σημαντικό τα έσοδα από την μελλοντική λειτουργία της ενδοημερήσιας αγοράς, της αγοράς πραγματικού χρόνου καθώς και από τον εκσυγχρονισμό των αγορών εφεδρείας να μην περιορίζονται από την ενδεχόμενη ένταξη κάποιου παρόχου ισχύος στον ΜΑΕΙ, καθώς σε αυτή την περίπτωση θα επιδεινώνεται το πρόβλημα της μη επαρκούς κάλυψης των παγίων δαπανών από τη συμμετοχή στις διάφορες αγορές ενέργειας/εφεδρειών.
- Πρέπει επίσης να είναι ξεκάθαρο ότι η λειτουργία του ΜΑΕΙ εκκινεί με τη λήξη του ΜΜΑΕ.

5) Απαιτήσεις Συστήματος

- Για τον καθορισμό της καμπύλης ζήτησης πρέπει να υπάρχουν σαφείς κανόνες καθορισμού των P_{min} και P_{max} οι οποίοι να ισχύουν για διάστημα 5 ετών. Επίσης στον καθορισμό των μεγεθών αυτών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και το ενδεχόμενο απόσυρσης μονάδων λόγω μη οικονομικής βιωσιμότητας (σενάριο που άλλωστε εξετάζει η μελέτη επάρκειας του ΑΔΜΗΕ).

6) Πάροχοι Υπηρεσίας & Κριτήρια Επιλεξιμότητας

- Κατ' αρχάς πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι **τα κριτήρια για την επιλεξιμότητα των μονάδων παραγωγής που μπορούν να προσφέρουν διαθεσιμότητα ευέλικτης ισχύος έχουν ήδη γίνει αποδεκτά από την Επιτροπή** (βλ. σελ. 20 παρ. 76-77 της Απόφασης).
- Όσον αφορά τον προτεινόμενο ΜΑΕΙ, η τυχόν συμπερίληψη στις επιλέξιμες μονάδες και των λιγνιτικών μονάδων (με υψηλές εκπομπές CO₂ και συνολική περιβαλλοντική επιβάρυνση) δεν φαίνεται να συμμορφώνεται με την υποχρέωση των κρατών μελών για κατάργηση επιδοτήσεων σε επιζήμιες για το περιβάλλον μονάδες ορυκτών καυσίμων (βλ. ΚΓ, κεφάλαιο 3.9., παρ. 220).
- Στο ίδιο πλαίσιο, ο προτεινόμενος μηχανισμός φαίνεται να προσκρούει στην υποχρέωση να δίνεται προτεραιότητα στους παραγωγούς με χαμηλό αποτύπωμα άνθρακα (low carbon) σε περίπτωση όμοιων τεχνικών και οικονομικών παραμέτρων (βλ. ΚΓ, κεφάλαιο 3.9., παρ. 233 e).
- Επίσης θεωρούμε ότι είναι αδιανόητη η συμμετοχή στον ΜΑΕΙ λιγνιτικών μονάδων που έχουν ήδη τεθεί σε καθεστώς Περιορισμένης Διάρκειας Λειτουργίας, καθώς αυτές εκ των πραγμάτων δεν θα μπορούν να είναι στη συνεχή διάθεση του Διαχειριστή για σκοπούς ασφάλειας εφοδιασμού, ενώ και ο βραχύς υπολειπόμενος χρόνος λειτουργίας τους (ως την άνοιξη του 2020 αναφέρει η μελέτη επάρκειας του ΑΔΜΗΕ) αντίκειται στο βασικό ρόλο μιας αγοράς ισχύος, να διασφαλίσει δηλαδή μακροχρόνια επάρκεια ισχύος και ευέλικτης ισχύος. Συνεπώς, οποιαδήποτε τυχόν έσοδα αυτών των μονάδων στο πλαίσιο του ΜΑΕΙ μόνο ως απροσδόκητα κέρδη (windfall profit) θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν.
- Η περιορισμένη ικανότητα τροφοδότησης λιγνιτικών μονάδων από τα παρακείμενα ορυχεία (ιδίως στην περίπτωση της Μεγαλόπολης) θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη κατά τον καθορισμό της επιλεξιμότητας (και του μεγέθους της διαθεσιμότητας) των μονάδων αυτών για τον ΜΑΕΙ.

- Επίσης θα πρέπει να γίνει εκ νέου υπολογισμός του συντελεστή μη διαθεσιμότητας των υδροηλεκτρικών μονάδων λαμβάνοντας υπόψη την περιορισμένη ποσότητα διαθέσιμων υδάτων στους ταμιευτήρες.
- Όσον αφορά στη διαχείριση ζήτησης θα πρέπει να υπάρχει σαφής και συγκεκριμένη πρόβλεψη για τη συμμετοχή της (και τους όρους με τους οποίους θα γίνεται) στο ΜΑΕΙ, κάτι που άλλωστε αποτελεί και βασική πρόνοια των ΚΓ. Το ίδιο ισχύει και για τη διασυνοριακή συμμετοχή στο ΜΑΕΙ.
- Τέλος, θα πρέπει να αποκλειστεί η δυνατότητα μονάδων που βρίσκονται σε εφεδρεία να θεωρηθούν ως επιλέξιμες για τον ΜΑΕΙ.

7) Βασικός Σχεδιασμός Δημοπρασιών

- Έχει μεγάλη σημασία εάν το CONE καθοριστεί από μονάδα ανοικτού ή συνδυασμένου κύκλου. Ο ορισμός του CONE, του πολλαπλασιαστή λ, καθώς και η ύπαρξη Δικαιωμάτων Αξιοπιστίας με το διαφαινόμενο επίπεδο τιμής άσκησης μπορεί να οδηγήσουν σε επίπεδο συνολικών εσόδων χαμηλότερο από τις πάγιες δαπάνες και συνεπώς σε αποτυχία του ΜΑΕΙ να διασφαλίσει τα επιθυμητά επίπεδα επάρκειας ισχύος.

Μετά την παράθεση όλων των παραπάνω στοιχείων και παρατηρήσεων θεωρούμε ότι η Αρχή σας, λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια των συμμετεχόντων στην αγορά και τις πραγματικές ανάγκες του Ελληνικού Ηλεκτρικού Συστήματος, θα πρέπει να αναμορφώσει τον προτεινόμενο ΜΑΕΙ, προτού γίνει οποιαδήποτε κοινοποίηση του μέτρου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ώστε να θεραπεύει και το ζήτημα της εξασφάλισης επαρκούς ευέλικτης ισχύος.

Ως κατακλείδα οφείλουμε να σημειώσουμε ότι θα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα ώστε ο προτεινόμενος μηχανισμός να μην οδηγεί σε ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της ΔΕΗ στην αγορά (βλ. ΚΓ, κεφάλαιο 3.9., παρ. 233 d) κάτι που άλλωστε θα ήταν κι ευθέως αντίθετο με της δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η χώρα μας για μείωση του μεριδίου της ΔΕΗ στην χονδρεμπορική και λιανική αγορά ηλεκτρισμού και το άνοιγμα τους στον ανταγωνισμό.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για τεχνική υποστήριξη με την κατάθεση συγκεκριμένων, προτάσεων, που θα συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για τη διασφάλιση του απαραίτητου επιπέδου επάρκειας ισχύος και ευέλικτης ισχύος.

Με εκτίμηση,

Αναστάσιος Καλλιτσάντης
Πρόεδρος